

שכונה חרדית, לצד משרדי הגמ"ח המרכזי. "הגמ"ח אינו מתחייב משפטית או הלכתית להלוואות", נמסר מעד "הגמ"ח (צילומים: יואב דודקביץ באדיבות הגמ"ח המרכזי)

בלעדי

תלונה לרשות שוק ההון נגד הגמ"ח המרכזי: "עלול להותיר את לקוחותיו בפני שוקת שבורה"

חוות דעת שהוגשה לרשות שוק ההון על ידי פרופ' עודד שריג קובעת כי ההפקדות של משפחות חרדיות בגמ"ח המרכזי נמוכות פי כמה מההלוואות שהוא מבטיח להעניק. "עולה חשש מהותי שמספר רב של משקי בית חרדים יעמדו בשנים הקרובות בפני שוקת שבורה כשיבואו לרכוש דירות לילדיהם, והם אינם יודעים זאת". הגמ"ח: "אין התחייבות להלוואות אם אין להן מקורות"

שחר אילן | 06:00, 19.08.25

תגיות: הגמ"ח המרכזי | רשות שוק ההון | עופר אלקלעי | עודד שריג | ישראל קרויזר

שתי חוות דעת מקצועיות ומפורטות צורפו לתלונה שהוגשה לרשות שוק ההון על ידי ישראל קרויזר ובנו אור רפלי קרויזר. בתלונה הובע חשש שהגמ"ח המרכזי, מהמוסדות הכלכליים החשובים בחברה החרדית, לא יוכל לעמוד בהתחייבויותיו מרחיקות הלכת. בעקבות התלונה נמסר מהרשות כי הפרטים ייבחנו באופן מעמיק. "בעיית היציבות חמורה במיוחד בתוכנית המרכזית", כותב הממונה על שוק ההון לשעבר פרופ' עודד שריג בחוות דעת על הגמ"ח המרכזי (בשמו הרשמי: גמ"ח לבית ישראל). "שכן משק בית שהצטרף לתוכנית מצפה לקבל הלוואה בגובה של פי 8.33 מהיקף הפקדותיו לתוכנית. סופה של התוכנית המרכזית צפוי: חוסר אפשרות לעמוד בציפיות משקי הבית המשתתפים".

by Taboola

קראו עוד

יש לכם בית בבעלותכם? הוא שווה לכם מימון בתנאים נוחים

הראל ביטוח ופיננסים | ממומן

חניות הבוטיק של קרית אתא: הפריסייל יוצא לדרך בהחל מ-169,000 ש"ח הון עצמי

Real Invest מגוין | ממומן

יותר ויותר עסקים בישראל מבינים שכל יום בלי מערכת CRM חכמה - הוא יום של הפסד פוטנציאלי

קורת CRM בעברית | ממומן

קראו עוד

[רק מה שמעניין - הצטרפו לערוץ כלכליסט בטלגרם](#)

הממונה על שוק ההון לשעבר עוֹדד שריג (מימין) ורו"ח החוקר עופר אלקלעי. "קיים חשש שהעמותה לא תוכל לתת לכל החוסכים הלוואות בעתיד" (צילומים: אוראל כהן)

הממונה על שוק ההון לשעבר עוֹדד שריג (מימין) ורו"ח החוקר עופר אלקלעי. "קיים חשש שהעמותה לא תוכל לתת לכל החוסכים הלוואות בעתיד" (צילומים: אוראל כהן) הוא החשבון החוקר עופר אלקלעי סבור בחוות דעת משלימה ש"עולה חשש ממשי כי דו"ח חותיה הכספיים של העמותה מטעים. הדו"חות מציגים נכס בשווי של מיליארד שקל", הוא כותב ומתכוון להלוואות, "מבלי שמוצגת ההתחייבות של העמותה בגין הכספים שהתקבלו.... העמותה לא מציגה בצורה ברורה ופשוטה, כפי שראוי, את הסיכונים הכרוכים בפעילותה". כמו שריג, אלקלעי מוסיף: "קיים חשש שהעמותה לא תוכל לתת לכל החוסכים הלוואות בעתיד".

בתגובה נמסר מהגמ"ח המרכזי כי "אין לגמ"ח התחייבות לתת הלוואות אם אין מקורות לממן ההלוואות". תגובה נרחבת של הגמ"ח המרכזי ראו בעמוד 8.

סגן היועץ המשפטי של רשות שוק ההון עו"ד איל בן ישעיה כתב בתגובה לחוות הדעת כי "בשל חובת הסודיות אין בכוונתנו להתייחס לנטען כלפי מוסד גמ"ח כזה או אחר". עם זאת כמובן ש"אין בכוונתנו להתעלם מחוות הדעת של פרופ' עוֹדד שריג ורו"ח עפר אלקלעי ואלה ייבחנו על ידינו באופן ענייני ומעמיק כראוי למסמכים מקצועיים אשר נכתבו בידי שני אנשי מקצוע מובילים בתחומם".

הפיקודנות בגמ"ח מוגדרים כתרומות

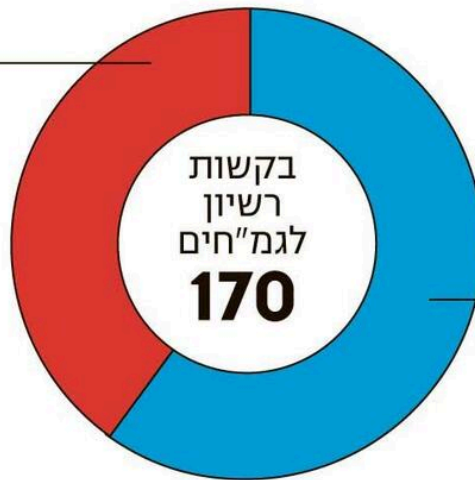
את חוות הדעת הכינו שריג ואלקלעי בהזמנת יום האנגריה הסולארית והאקטיביסט החברתי ישראל קרויזר ובנו מדען הנתונים אור רפליקרויזר. [השניים מובילים בשנתיים האחרונות מאבק](#) באיסדרים ברשת החינוך העצמאי של אגודת ישראל, שאף זכה לשבחים בבג"ץ. [השופט יוסף אליהו אמר בדיון](#) לגבי אי-הסדרים בחינוך העצמאי בדצמבר 2024: "זו עתירה ציבורית מהמעלה הראשונה. אני וחבריי התפלאנו שהעתירה לא הוגשה חמש שנים קודם לכן. יש כאן היעדר פיקוח מוחלט".

כמו שבני משפחת קרויזר משתמשים בליקויים בחינוך העצמאי למאבק באיסדרים בחינוך החרדי כולו, כך הם מקווים שחוות הדעת על הגמ"חים ישמשו מנוף לתיקון המודל העסקי של הגמ"חים כולם, אשר רבים מהם מנסים לטפל בדיור החרדי.

גמ"חים ללא רישיון וללא פיקוח

בקשות חדשות, גמ"חים שעובדים ללא רישיון

68

גמ"חים שעובדים ברישיון זמני 102

מקור: רשות שוק ההון

בעיית הדיוור היא אחת הבעיות המרכזיות המעסיקות את החברה החרדית. זאת בשל הנוהג בחברה הזו שההורים מסדירים את רכישת הדירה של הילדים בשעת השידוך. רכישת הדירה היא חלק מתהליך הפיקוח של החברה על הצעירים שלה משום שהיא מבטיחה שלא יעברו לאזור לא חרדי ולא מפוקח ומאפשרת להם להתקיים כשהבעל לומד בכולל (ישיבה לגברים נשואים). אם פעם ההורים היו קונים לילדים דירות, עליית מחיר הדירות יחד עם העובדה שמדובר במשפחות שבהן הבעל בדרך כלל לא עבד במשך שנים רבות - הופכת את המשימה הזו היום לבלתי אפשרית במקרים רבים והרכישה מתבססת על משכנתא. הבעיה היא שלחרדים

לעיתים קרובות אין כסף גם להון העצמי ללקיחת המשכנתא, ואת הכסף להון עצמי הם נוהגים ללוות מגמ"חים שמתמחים בהלוואות ללא ריבית. הגמ"ח המרכזי הוא מהגופים החשובים הפעילים בתחום זה.

על פי אתר הגמ"ח המרכזי הוא "הוקם על ידי גדולי ישראל כדי לפתור את מצוקת נישואי הילדים במגזר החרדי. הפתרון של הגמ"ח המרכזי מאפשר לכל משפחה להתכונן מראש ולחתך ברובע ובכבוד. העמותה מנוהלת על ידי צוות מקצועי, ומפקחת באופן שוטף על ידי צוות כלכלנים בכירים, בהנחייתם הצמודה של גדולי ישראל שליט"א". על פי האתר בגמ"ח חוסכות 53 אלף משפחות. מסיבות הלכתיות של חשש מאיסור ריבית הפיקדונות בגמ"ח מוגדרים כתרומות של ההורים וההלוואות והמענקים ניתנים לילדים. כך מנתקים בין הפקדון לתמורה. עד 2024 נתן הגמ"ח הלוואות בהיקף של 3.3 מיליארד שקל. כשני שלישים מסכום זה כבר הוחזר.

"קצב הצמיחה הנדרש אינו אפשרי"

שריג כותב בחוות הדעת כי פעילות המרכזית של הגמ"ח על פי הדו"חות שלו היא במסגרת מה שמוגדר "תוכנית הורים, וכי 93% מהתרומות שהן בעצם פיקדונות ניתנו במסגרת תוכנית זו". תוכנית ההורים מבוססת על העיקרון בו הורים מפקידים הפקדה חודשית ביחידות של 30-50 שקל המוגדרת כתרומה. בתמורה יקבל הילד הלוואה ללא ריבית של 40 אלף שקל לכל יחידה כהון עצמי לדירה וכן יקבל מענק בדמות פטור מששת תשלומי ההלוואה האחרונים.

שריג מבהיר: "ההלוואות שמעניק הגמ"ח המרכזי הן בסכומים גבוהים בהרבה מסכומי ההפקדות. כך משק בית הזכאי ליחידת הלוואה אחת צובר בעשר שנות הפקדה 4,800 שקל אך זכאי לקבל הלוואה בסך 40 אלף שקל. כלומר משק הבית זכאי לקבל הלוואה הגדולה פי 8.33 מהסכום שנצבר". הוא מצוין ש"לגמ"ח המרכזי אין מקורות מימון עצמיים למימון ההלוואות. המקור למימון ההלוואות העתידיות הן הפקדונות ליחידות שירכשו בעתיד". הבעיה: "היחס הגבוה בין סכומי הצבירות לסכומי ההלוואות מחייב צמיחה מהירה של מספר היחידות".

סימני אזהרה בבנק הפרטי של החרדים

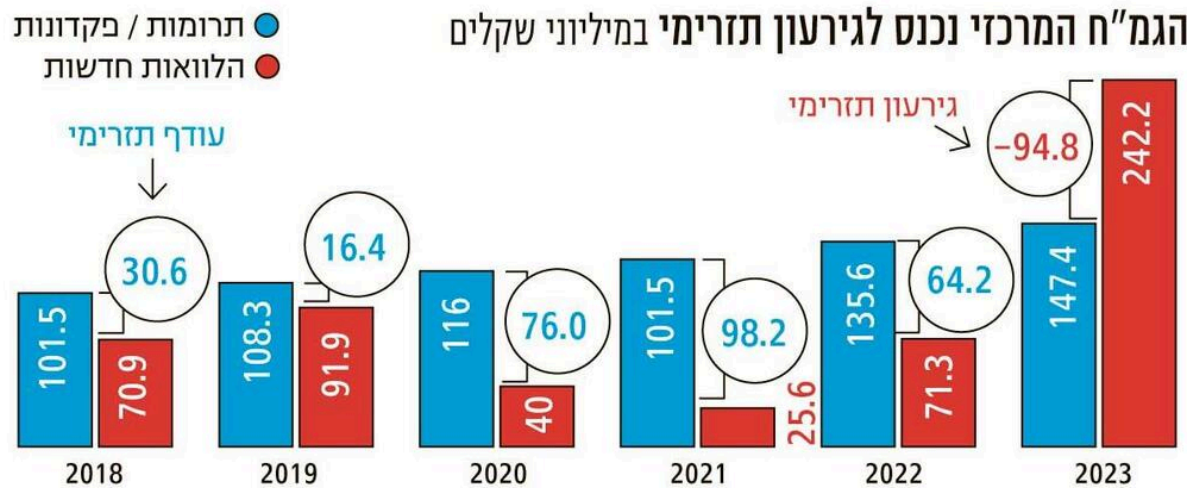
נתוני הגמ"ח המרכזי	
ותק	21 שנה
הלוואות עד היום	3.3 מיליארד שקל
מפקידים	52,800
יחידות חיטכון או הלוואה	520 אלף

הפקדות של 30-50 שקל למשך 10-30 שנה מקנות זכות להלוואה של 40 אלף שקל

נכסי הגמ"ח המרכזי במיליוני שקלים

הגמ"ח המרכזי נכנס לגירעון תזרימי במיליוני שקלים

מקורות: רשות שוק ההון, אתר הגמ"ח המרכזי, חו"ד עודד שריג, דו"ח כספי הגמ"ח המרכזי 2023

קצב הצמיחה הדרוש לפי שריג נע בין 11.2% לשנה לשקל הראשון המופקד בתוכנית ל-23.4% לשנה לשקל האחרון. הוא קובע ש"קצב הצמיחה הנדרש לשימור התוכנית המרכזית אינו אפשרי. שני נתונים מבהירים זאת. ראשית, מהדו"חות הכספיים של הגמ"ח המרכזי עולה, כי קצב צמיחת ההפקדות בשנותיו הראשונות היה

כ־6% בלבד. נתון שניתן החברה החדרית של המנכ"ל הישראלי לדמוקרטיה, קצב הגידול של החברה החדרית הוא כ־4% לשנה בלבד".

שריג סבור כי "בהיעדר מקורות הכנסה משלו (ובמקרה זה היעדר הכנסות ריבית בגמ"ח המרכזי), הגמ"ח נסמך על תקבולים ממצטרפים מאוחרים כדי לממן תשלומים למצטרפים מוקדמים". הוא מציין ש"בעיית היציבות והעמידות חמורה במיוחד בתוכנית המרכזית, שכן משק בית שהצטרף לתוכנית מצפה לקבל הלוואה בגובה של פי 8.33 מהיקף הפקדויות לתוכנית. המשמעות של יחס כזה גבוה בין ההפקדה לתוכנית לבין הלוואה הצפויה היא, כי כדי שניתן יהיה להעמיד הלוואות בהיקף המוצב במסמכי התוכנית, היקף הפקדויות בתוכנית צריך לצמוח במהירות רבה ביותר. לאור נתונים אלו, ולמיטב שיפוט המקצועי, קיים חשש כבד כי במקום או במאוחר, הגמ"ח המרכזי לא יוכל להעמיד את הלוואות שהבטיח למשתתפי התוכנית. במילים אחרות, סופה של התוכנית המרכזית צפוי: חוסר אפשרות לעמוד בצפיות משקי הבית המשתתפים".

ייש להביא לידיעת הציבור"

שריג מסביר מדוע לדעתו הקריסה טרם קרתה: "עד כה שאלת היציבות של הגמ"ח המרכזי לא עלתה במלוא חומרתה משום שביחס ללוח הזמנים של התוכניות המוצעות, זהו מוסד צעיר. הגמ"ח המרכזי החל לפעול ב־2003. התוכניות למימון רכישת דירות שמציע הגמ"ח מבשלות בעיקרן לאחר כעשרים שנים. כשצאצאי המפקידים הזכאים להלוואות מגיעים לפרקם, הגמ"ח המרכזי מעמיד הלוואות למימון רכישת דירות. לפיכך, עד 2023 הוא בעיקר צבר הפקדות. ב־2023 החלה העמדת הלוואות לצאצאי המפקידים להוות רכיב מרכזי בפעילות ולכן כעת תחילת המודל העסקי של הגמ"ח המרכזי לקיים את המובטח להיבחן בפועל".

מחוות הדעת של שריג עולה שהקשיים כבר החלו: "עד 2022 היקף הלוואות שהגמ"ח המרכזי העמיד מדי שנה היה נמוך מהיקף התקבולים השנתי. ב־2023 לראשונה הוענקו הלוואות בהיקף גדול ב־95 מיליון שקל מהפיקדונות שנצברו. 242 מיליון שקל הלוואות מול 147 מיליון שקל פיקדונות". ושריג מוסיף: "סך הלוואות שהעמיד הגמ"ח המרכזי ב־2023 גדל לערך פי ארבעה מהיקף הלוואות שהועמדו ב־2022; יתרת המזומנים של הגמ"ח המרכזי צנחה מ־182.4 מיליון שקל בסוף 2022 ל־35.9 מיליון שקל בלבד בסוף 2023. למיטב הבנתי המקצועית, בשל הפער העצום בין סכום הלוואות המובטחות לבין סך התשלומים בתוכנית ההורים, בהסתברות גבוהה הגמ"ח המרכזי לא יוכל לעמוד בהחייבויותיו לאורך זמן".

לפי שריג "בעשור האחרון הופקד בגמ"ח המרכזי סך כולל של 1.1 מיליארד שקל. כנגד הפקדות אלו על הגמ"ח המרכזי להעמיד הלוואות לרכישת דירה בסכומים גדולים בהרבה", בין פי 4 לפי 8 לפי התוכנית. לפיכך, "המפקידים מצפים לקבל הלוואות לדיור בסך של לפחות 4.5 מיליארד שקל. אלא, שנכון לסוף 2023 הדו"ח הכספי של הגמ"ח המרכזי מראה, כי סך הנכסים המנוהלים על ידי הגמ"ח המרכזי היה כ־1.3 מיליארד שקל בלבד. כלומר, המפקידים מצפים להלוואות בסכום גדול פי ארבעה לפחות מכלל הנכסים שמנהל הגמ"ח המרכזי".

שריג מסביר שכדי שהגמ"ח המרכזי יניח את הפרש בעשור הקרוב "מספר המפקידים חייב לצמוח בקצב בלתי אפשרי. לא זו אף זו: גם משקי בית שיצטרפו לתוכנית ההורים וכספיהם יממנו הלוואות לקודמיהם יצפו לקבל הלוואות לרכישת דירות בבוא היום, כך שצמיחת הנכסים צריכה להימשך בקצב גבוה מהאפשרי לעולמי עתה. זו בעיה קלסית: בשל הפער הגדול בין סכום הפקדות לבין סכום הלוואות, סביר ביותר שבמוקדם או במאוחר, משקי בית שהפקידו כספים עלולים לעמוד בפני שוקת שבורה". יתרה מזאת, כבר עכשיו אם הגמ"ח המרכזי יידרש לעמוד בהחייבויות שלו להחזיר את כספי הפיקדונות למעוניינים בהיקף גדול, כפי שהתחייב, "לא יוכל לעשות זאת בשל היעדר נזילות בנכסיו העיקריים. כבר בסוף 2023 הגמ"ח המרכזי עמד על סיפו של חוסר יכולת לממן את מלא התחייבויותיו הקיימות למשקי הבית שהצטרפו לתוכנית ההורים שלו".

"לסיכום", כותב שריג, "מנתוני הדו"חות הכספיים של הגמ"ח המרכזי עולה חשש מהותי, כי מספר רב של משקי בית חרדים יעמדו בשנים הקרובות בפני שוקת שבורה בבואם לרכוש דירות לצאצאיהם, חשש שלא הובא ואינו מובא לידיעת ציבור משקי הבית שהצטרפו ומצטרפים לתוכנית ההורים של הגמ"ח המרכזי. בנוסף, והיה אם משקי הבית שהצטרפו לגמ"ח המרכזי כדי לממן רכישת דיור לצאצאיהם יחליטו לממש את יחידותיהם, סביר ביותר ש"ח" לא יוכלו לקבל חזרה את הסכומים שחסכו עד כה". שריג ממליץ: "משכך, למיטב שיפוט המקצועי, יש לפעול בהקדם לייצוב הגמ"ח המרכזי. למצער, אם לא יעשה בהקדם דבר לייצב את הגמ"ח המרכזי, יש להביא לידיעת הציבור חששות מהותיים אלו כדי לאפשר למשקי הבית להתארגן למציאת מקור מימון חליפי לרכישת דירות לצאצאיהם בעתיד".

"דרוש פיקוח הדוק של הרגולטורים"

לחות הדעת של שריג מצורפת חוות הדעת של אלקלעי שמנתחת את דו"חות הגמ"ח המרכזי. אלקלעי היה שותף למאבק של קרויזר באי־הסדרים בחינוך העצמאי, שנחשף בכלכליסט, כותב כי "מדובר באחת העמותות הגדולות ביותר, אם לא הגדולה שבהן, העוסקת בניסוי כספיים ובמקביל במתן הלוואות במדינת ישראל". הוא קובע ש"הנהייתם שערך, עולה לכאורה חשש ממשי לפיו העמותה מטעה את ציבור החוסכים ומציגה מצגים ברורים של השקעה לטווח ארוך, המזכה את ילדי החוסך בקבלת הלוואה גדולה ללא ריבית והפרשי הצמדה בעתיד. מנגד העמותה מציגה כספים אלו בדו"חותיה, כתרומות ומציינת כי לדעת הנהלת העמותה אין כל התחייבות משפטית או הלכתית לתת הלוואות בעתיד".

כמו שריג, אלקלעי קובע כי "קיים חשש שהעמותה לא תוכל לתת לכל החוסכים הלוואות בעתיד בהיעדר תורים פנוי ואף לא להחזיר להם את כספם, שכן חלק נלקח להוצאות ניהול הפעילות, ותורמית כבר ניתן לאחרים. הסיכונים הטמונים בפעילותה של העמותה לאור היקף חבריה ואופי פעילותה, מחייבים לדעת פיקוח הדוק של הרגולטורים".

אלקלעי מציין ש"הדו"ח הכספי הינו דל בביאורים והסברים לגבי המדיניות החשבונאית שעומדת מאחורי פעילות העמותה, ועולה חשש שהעמותה מנסה להסתיר יותר מאשר לנלות את מצב הפעילות. ויודגש כי מדובר בנוף שהיקף פעילותו הוא למעלה ממיליארד שקל והצטרפו אליו למעלה מ־50 אלף חברים הרואים עצמם כבעלי זכויות להלוואה עתידית".

לדבריו, "צפי העמותה באשר למתן הלוואות לשנת 2023 עומד על 465 מיליון שקל בעוד צפי העמותה באשר לתקבולי תרומות וחוזרי הלוואות הינו 367 מיליון שקל, קרי — העמותה צופה חוסר תורמי של 98 מיליון שקל דבר המהווה דגל אדום למצבה התורמי של העמותה".

ב־19 במאי פנה עורך הדין ברק גליקמן ממשד פישר ושות' בשם בני משפחת קרויזר למפקח על מוסדות גמילות החסד ברשות שוק ההון עמית גל "לבחון לאלתר את מצבו של הגמ"ח המרכזי וככל הנדרש — לנקוט פעולות לייצוב, ובתוך כך לשקול לעשות שימוש בסמכותו, לעצור את פעילות הפקדות הכספיים והעמדת הלוואות אצל הגמ"ח המרכזי עד לביור יסודי ומעמיק של התנהלותו ומצבו הפיננסי; ובמידת הצורך — למנות לגמ"ח המרכזי מנהל מיוחד שינהל את עסקיו". כן דרש ממנו לקבוע ולפרסם כללים, הוראות, הנחיות ואמות מידה לשם מתן רישיונות לפי החוק כדי לאפשר פיקוח על מוסדות דוגמת הגמ"ח המרכזי. הרשות כאמור הודיעה שתחילת בבדיקה.

הגמ"חיים מנגלים מיליארדים ללא פיקוח

בינואר 2019, לאחר שנים ארוכות של דיונים ולחצים, עבר בכנסת [חוק הגמ"חים](#) שנועד להטיל פיקוח על ענף מתן האשראי ללא ריבית בכלכלה החדרית. אחרי שנים שהגמ"חים פעלו מתחת לרדאר הפיננסי, הם נדרשו להיכנס למשטר של רישיונות ורגולציה ופיקוח למניעת הלבנת הון.

בלחץ המפלגות החדריות הגמ"חיים קיבלו ארכה של 3.5 שנים עד לכניסת החוק לתוקף ב־2022 ורק ב־2024 היה אמור לחול עליהם צו איסור הלבנת הון. בפועל עד היום החלת הצו לא אושרה, לא ניתן אף רישיון ועולם הגמ"חיים ממשיך לגלגל מיליארדים ללא פיקוח.

סגן היועץ המשפטי של רשות שוק ההון עו"ד איל בן ישעיה כתב בתשובתו לישראל קרויזר ובנו אור רפלקרויזר כי "הציפיה שבתוך פרק זמן קצר ילמד המפקח את כל מאפייני ורזי מוסדות הגמ"חיים ויטיל רגולציה חדשה ומהירה על שוק פעיל אינה ריאלית". עם זאת, טען שנלקטו כמה צעדים כמו קידום צו הלבנת הון, פרסום חוזר יושר ויושרה וקידום הליכי הרישיון.

בהקשר זה יש עניין רב בדיון שנערך בוועדה הכספיים בכנסת ב-1 ביולי ביוזמת יו"ר הוועדה או משה גפני מיהדות התורה בנושא העיכוב במתן רישיונות לגמ"חיים. בישיבה הפעיל גפני לחץ על הממונה על שוק ההון להשיב ל-170 בקשות לרישיונות של גמ"חיים. סגן הממונה על שוק ההון אלי טובול, האחראי בין היתר על הגמ"חיים הסביר את העיכוב בכך שטרם אושר הצו למניעת הלבנת הון באמצעות הגמ"חיים.

אבל טובול גם אמר שאם היה נותן תשובות לבקשות הרישיון היום, רק כ-10% היו מקבלים רישיון. יתר ה-90% היו מקבלים תשובות שליליות או נדרשים לתיקונים והשלמות כיוון שאינם עומדים בדרישות החוק. "האחריות שלנו היא לייצר פיקוח אמיתי ולא רישיונות ריקים מתוכן", אמר טובול בכנסת. "אם יש גמ"חיים שחשופים לסיכונים אקטואריים, האם אתם מצפים שנתעלם?".

בני משפחת קרויזר סבורים שזה בדיוק מה שרשות שוק ההון עושה, היא מתעלמת. "אם הם לא עומדים בדרישות החוק, צריך לעצור את הפעילות שלהם", אומר מדען הנתונים הראשי של המרכז לחקר הנתונים באוניברסיטה העברית אור רפ"ל-קרויזר. אביו, יזם האנרגיה הסולארית ישראל קרויזר, אומר כי "הטענה העיקרית שלנו היא לממונה על שוק ההון, שכמו שומרי סף אחרים מפחד ואף על פי ש-90% לא עומדים בתנאי הרישיון מעדיף לא לעשות את עבודתו. מי שאין לו רישיון צריך להסגר. אין לרשות שוק ההון רשות לנקוט מדיניות של שב ואל תעשה", אומר קרויזר ומבהיר שהשלב הבא יהיה עתירה לבג"ץ.

רפ"ל-קרויזר אומר שהוא ואביו מקדישים לפעילות בנושא האוטונומיה החרדית שליש מזמנם. "החלטנו להתרחב מהחינוך גם לנושאים אחרים באוטונומיה החרדית. כמו בכל דבר אחר של החרדים, כשהרמנו את המכסה של הגמ"חיים גילינו ים של בעיות". לדבריו, אחת הסיבות שלציבור הרחב יש עניין במניעת קריסתו של הגמ"ח המרכזי היא שאם גוף כל כך גדול יקרוס, המדינה עוד עלולה להאלץ לחלץ אותו על חשבון משלם המסים.

תגובת הגמ"ח המרכזי: "אין הלוואות שניתנות מעבר ליכולת בפועל"

הגמ"ח המרכזי הגיב במכתב שנשלח על ידי באי כוחו לחוות הדעת של עודד שריג ועופר אלקלעי. "חוות הדעת ששלחתם לעיוננו לוקות בכשלים מקצועיים חמורים, פרי שיטת עבודה המסמנת עיגולי מטרה סביב חץ ידוע מראש, ללא בדיקה רצינית ויסודית של העובדות הגלויות, וללא בדיקה כלשהי עם מושיא חוות הדעת, וזאת למרות מסקנות חמורות ביותר אשר מחייבות משנה זהירות בהפצתן ובפרסומן".

הגמ"ח טוען כי "המודל הכלכלי הוא שהורים התורמים לגמ"ח תרומה מזכים את צאצאיהם לקבל במועד מסוים הלוואה למטרות חתונה, שהם מחויבים לפירעונה המלא. כל הלוואה של הגמ"ח אמורה להיפרע במלאה בתוך כעשור ולחזור להון העצמי. הלוואות לצאצאים ניתנות בהתאם לאיזון אקטוארי בין ההפקדות וההלוואות, וזאת מתוך יתרות קיימות. בהתאם לתוכנית הכלכלית שלו, הגמ"ח יגיע לאיזון כלכלי בעתיד הקרוב ויוכל להלוות רק מתוך ההון העצמי בצירוף החזרי הלוואות הקודמות".

עוד טוען הגמ"ח כי "בנוסף, הגמ"ח יכול למצוא מקורות חלופיים למתן הלוואות כגון תרומות שאינן 'תרומה מזכה' או הלוואות ממקורות חיצוניים. בכל מקרה, אין לגמ"ח התחייבות לתת הלוואות אם אין מקורות למתן הלוואות. כך שמתן הלוואות אינו תלוי בתרומות חדשות או בהרחבה מתמדת של הגמ"ח".

לטענת הגמ"ח, "התוכנית של הגמ"ח המרכזי הוכנה ומבוקרת על ידי אנשי מקצוע בכירים, כולל כלכלנים מהשורה הראשונה כגון רו"ח גלעד גרוס מחברת WISE בנוסף, התוכנית מוזנת באופן עדכני לכלים מקצועיים באופן שוטף מדי שנה על ידי רו"ח שחר פלנר. הדו"חות הכספיים של הגמ"ח נערכים לפי הנהלים החשבונאיים המקובלים. רשות שוק ההון קיבלה לידיה את כלל המסמכים וקבצי החישוב, קיימה פגישות עומק יחד עם אקטואר מטעמם עם הנהלת הגמ"ח, וערכה בחינה מקצועית של המודל. כל הנתונים הללו מוכיחים את השקיפות והחוסן של הגמ"ח".

עוד טוען הגמ"ח כי "אין שחר לטענת רו"ח עופר אלקלעי כאילו שקיימת הבטחה או התחייבות בלתי תלויה למתן הלוואות עתידיות. הגמ"ח אינו מתחייב משפטית או הלכתית להלוואות. המודל הכלכלי של הגמ"ח הוא שהתורמים הם ההורים. כל התורמים מודעים לכך שאין התחייבות חוזית לת לקבלת הלוואה אלא שמתן הלוואות כפוף לקיומם של מקורות כלכליים מספקים".

כמו כן מסר הגמ"ח כי "אין נפקות לטענת רו"ח אלקלעי כי בשנת 2023 ניתנו הלוואות בסכום העולה ב-90 מיליון שקל על סכום ההפקדות: אין מדובר בגירעון אלא באיזון בין-שנתי. היתרה בשנים קודמות אפשרה מתן הלוואות בסכום גבוה יותר בשנה מסוימת וזאת כחלק מניהול האיזון האקטוארי. אין הלוואות שניתנות מעבר ליכולת בפועל, ואין שימוש בכסף שאינו קיים".